

Factors de risc i protectors de suïcidi en una mostra de població penitenciària

Glòria Brugués Català, professora de la Universitat de Girona

Ignasi Barril Godas, psicòleg del CP Puig de les Basses

Jornada: Intervenció en els entorns penitenciaris davant les autolesions i els suïcidis

Barcelona, 17 de novembre de 2023

OBJECTIUS DE LA RECERCA

OBJECTIU GENERAL:

Analitzar **factors de risc** i **protectors** pel **suïcidi** en la població penitenciària del Puig de les Basses.

OBJECTIUS ESPECÍFICS:

1. Identificar la **prevalença** del **risc de suïcidi**.
2. Identificar la presència de **ideació suïcida** i **temptatives prèvies** de suïcidi.
3. Identificar les **raons per viure** i les **estratègies d'afrontament resilient**.
4. Analitzar la relació entre les **variables psicosocials** estudiades y els **factors de risc** i factors **protectors** del suïcidi.

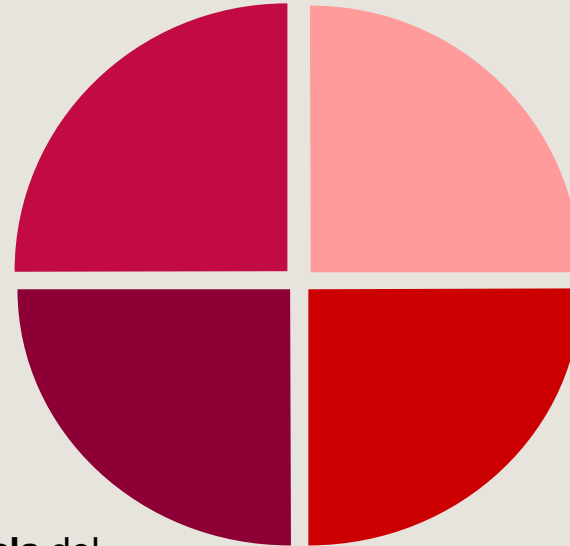
MÈTODE

PARTICIPANTS

123 interns/internes d'entre 18 i 70 anys

(M=38,65)

- **113** Homes (**91,9%**)
- **9** Dones (**7,3%**)
- **1** Altres (**0,8%**)

INSTRUMENTS

- 1. Dades sociodemogràfiques**
 - Dades penals
 - Exploració salut mental
 - Valoració estada C.P.
- 2. Escala de Risc Suïcida** de Plutchik.
- 3. Escala de Desesperança** de Beck
- 4. Escala de Raons per Viure.**
- 5. Escala Breu d'Afrontament Resilient.**

PROCEDIMENT

- 1. Coordinació** amb professionals del C.P. i amb l'equip **Salut Mental**.
- 2. Carta personalitzada** als interns/es on s'explicava **objectiu/mètode** i **col·laboració** com a participants.
- 3. Caràcter voluntari de la participació.**

ANÀLISI

Anàlisi quantitativu de les dades amb el paquet estadístic **SPSS**

1. Descriptius.
2. Correlacions.
3. Regressions.

RESULTATS

- ✓ A l'estudi han participat un total de **123 persones**, que correspon a un **17,59%** dels interns/nes del C.P. Puig de les Basses (Juny, 2021).
- ✓ El **63,5%** de participants han nascut a **Espanya** i Marroc és, amb un 12,7%, el següent país amb més representació de participants.
- ✓ La ubicació de la mostra compren tots el mòduls de règim ordinari. Els percentatges de representació modular oscil·len entre un **7%** i un **15%** de la població total.

RESULTATS

Salut Mental i Addiccions

SALUT MENTAL

- ✓ Gairebé la meitat de la mostra (**46,8%**) refereix haver patit algun **problema psicològic o psiquiàtric** en algun moment de la seva vida.
 - **15,4%** trastorns de l'espectre psicòtic.
 - **13,5%** trastorn adaptatiu o problemes de dol.
 - **11,5%** TDAH.

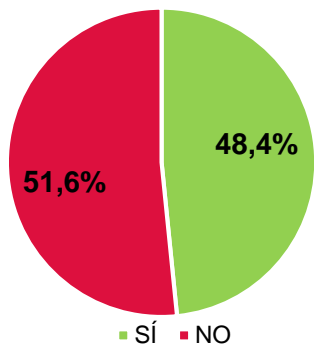
ADDICCIONS

- ✓ Un **66,1%** de la mostra exposa haver tingut **problemes amb el consum de substàncies** en el **passat** (sent la **cocaïna** la droga amb major freqüència, **54,9%**, seguida de l'**alcohol**, **46,7%**).
- ✓ Un **18,5%** de les persones enquestades reporten problemes amb el consum (**actual**) de substàncies (principalment **cànnabis**).

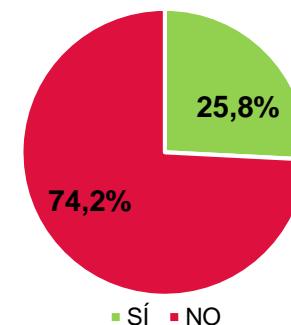
RESULTATS

Risc de Suïcidi

RISC DE SUÏCIDI

TEMPTATIVES DE SUÏCIDI

- ✓ Un **major número d'intents de suïcidi** augmenta el **risc de suïcidi**.
- ✓ Les persones que han tingut **problemes amb el consum de substàncies en el passat** tenen **més risc de suïcidi** que les que no.
- ✓ Les persones que han **perdut una persona significativa** (no familiar) a **causa del suïcidi**, tenen un **major risc de suïcidi**.
- ✓ Haver estat en **aïllament durant els últims sis mesos** incrementa el **risc de suïcidi**.
- ✓ A **menor edat**, major és el **risc de suïcidi**.
- ✓ S'observa un **major risc de suïcidi** en els/les participants que **valoren negativament la seva relació amb la resta d'interns del centre i amb el company/a de cel·la**.
- ✓ Una **valoració negativa dels serveis i instal·lacions del C. P** es relacionen tant amb un **major risc de suïcidi** i a majors sentiments de **desesperança**. De manera significativa, amb una valoració negativa del **menjar** i de la **comoditat de la cel·la**.

RESULTATS

Desesperança

- ✓ Un **57,4%** de la mostra presenta una **desesperança** entre **moderada** i **severa**.
- ✓ Els interns en règim **d'aïllament** presenten un **major nivell de desesperança**.
- ✓ Els i les participants mostra major sentiment de desesperança quant **menor temps porten vivint al país**.

RESULTATS

Factors Protectors

- ✓ Les creences religioses i/o espirituals estan relacionades amb **l'afrentament** i la **superació**.
- ✓ A més **afrentament resilient**, menor risc de suïcidi.
- ✓ Les raons per viure que més s'associen a un menor risc de suïcidi són: la **supervivència** i **l'afrentament** i les **responsabilitats familiars**.
- ✓ Quanta més capacitat d'afrentament resilient i supervivència, menys intents previs d'intents de suïcidi.
- ✓ A menor temps restant per finalitzar la condemna, els i les participants refereixen menys por a la desaprovació social.
- ✓ Les persones que mostren **més afrontament resilient**, realitzen una valoració més positiva dels serveis i instal·lacions del centre, concretament del **menjar**, de les **instal·lacions del mòdul** i de la **comoditat de la cel·la**.
- ✓ Els i les participants amb major supervivència i afrentament resilient, mostren de manera significativa, una **major valoració de la relació** tant amb la resta d'interns com amb el company/a de cel·la.

RESULTATS

Els resultats mostren que el **risc de suïcidi** s'associa a un **menor recurs de supervivència i afrontament**, a **menor edat** i a **major sentiments de desesperança**, a un major número **d'intents previs de suïcidi** i a presència de problemàtica de **consum de substàncies** en el **passat**.

LÍNIES DE FUTUR?

Necessitat de continuar estudiant en aquesta població tant concreta per tal de poder **millorar les intervencions** i **reduir la ideació suïcida** entre les persones internades en el centre penitenciari.

- ✓ Augmentar la mida mostral.
- ✓ Incloure metodologia qualitativa a través d'entrevistes per tal d'obtenir dades sobre les vivències del interns/es.
- ✓ Investigar i avaluar en relació a aplicacions pràctiques d'intervencions psicoeducatives sobre la conducta suïcida, amb la intenció de continuar en la tasca de la prevenció del suïcidi.
- ✓ Promoure grups de treball entre interns/es.
- ✓ Treballar models d'afrontament i resiliència, en col·laboració a la prevenció del suïcidi en els centres penitenciaris.

GRÀCIES PER LA VOSTRA ATENCIÓ!

Avís legal

Reconeixement CC BY

Aquesta obra està subjecte a la llicència de Reconeixement 4.0 Internacional de Creative Commons.

Si voleu veure una còpia d'aquesta llicència accediu a <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Així, doncs, sou lliure de compartir (copiar i redistribuir el material en qualsevol mitjà i format) i adaptar (remesclar, transformar i crear a partir del material per a qualsevol finalitat, fins i tot comercial) sempre que se citi l'autor del text i la font (Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia. Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada). <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ca>